

gestolen, maar dat nam niet weg dat als regel een deel of zelfs een groot deel van de inhoud de geadresseerden bereikte. In Auschwitz-Birkenau kregen overigens lang niet alle gevangenen die pakketten toegezonden: Joden, Russen en (later) ook Zigeuners mochten niets ontvangen, voorts was van menige gevangene die wèl voor ontvangst in aanmerking kwam, de familie- of vriendenkring niet in staat, normaal of op de zwarte markt bijvoorbeeld de levensmiddelen te kopen waar de gevangene behoefte aan had. '*Nach meinen Beobachtungen*', aldus de Oostenrijkse politieke gevangene Hermann Langbein, die op grond van zijn half-Joodse afkomst in augustus '42 uit Dachau naar Auschwitz overgeplaatst was, '*haben Polen die meisten und nahrhaftesten Pakete bekommen. Ihnen folgten die Tschechen. Ich erinnere mich nicht, dass Angehörige anderer nationaler Gruppen in grösserem Umfang Pakete erhalten hätten.*'¹ Dat laatste gold slechts voor Auschwitz-Birkenau, in andere kampen kregen de '*Angehörige anderer nationaler Gruppen*' (maar vaak niet de Nederlanders onder hen – hierover later in dit deel meer) wel degelijk grote aantallen pakketten toegezonden. Wat de Polen en de Tsjechen aanging, was nog van belang dat er tussen *Gross-Deutschland*, het *Generalgouvernement* en het *Protectorat* een postunie bestond waardoor de controle van poststukken vereenvoudigd was; dat maakte het, aldus een Nederlandse politieke gevangene in Neuengamme, de Polen en Tsjechen mogelijk, 'de vurig begeerde en nog feller benijde *Pakete* in minder tijds dan een maand, soms binnen enkele dagen, bezorgd te krijgen.'²

De nieuwe regeling werd ook kenbaar gemaakt aan het Internationale Rode Kruis in Genève, maar met een belangrijke beperking. Wel deelde namelijk het *Auswärtige Amt* in maart '43 (meer dan vier maanden nadat de regeling getroffen was) aan de gedelegeerde van het Internationale Rode Kruis te Berlijn mee dat het het Internationale Rode Kruis en de nationale Rode-Kruis-organisaties, aldus het naoorlogse rapport van de internationale organisatie, '*would henceforth be allowed to forward individual parcels to detained and deported aliens whose names and addresses were known to them*', maar dit '*privilege*' zou niet gelden voor '*those accused of offences against the German State or the German forces.*'³ Dat Joden en Russen geen pakketten zouden mogen ontvangen, werd door het *Auswärtige Amt* verzwegen en de weergegeven uitzondering kwam in de oorspronkelijke regeling niet voor. Hoe dat

¹ H. Langbein: *Menschen in Auschwitz*, p. 43. ² A. van de Poel: *Neuengamme. Getuigenis over het ongemaskerde nationaal-socialisme van een Duits concentratiekamp* (1945), p. 38. ³ *Report of the International Committee of the Red Cross on its activities during the Second World War*, dl. III (1948), p. 78.